O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

O'quv-uslubiy boshqarma tomonidan ro'yhatga olindi
№ 201400148
2014 yil 20 iyun

Institut Kengashining
№1 sonli qarori bilan
TASDIQLANGAN
2014 yil 23 avgust

SOTSIOLOGIYA

ISHCHI O'QUV DASTURI

Oliy ta'limning

Bilim sohasi:	100.000 - Gumanitar soha
	200.000 - Ijtimoiy soha, iqtisod va xuquq
Ta'lim sohasi:	110.000 - Pedagogika
	230.000 - Iqtisod
Ta'lim yo'nalishlari:	Institutda tayorlanayotgan bakalavriatning barcha yo'nalishlari uchun

Toshkent – 2014

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:
Xasanov R. – "Falsafa va O'DJQNA" kafedrasi professori, i.f.d.
Parmanov F. – "Falsafa va O'DJQNA" kafedrasi katta o'qituvchisi, sot.f.n.

Taqrizchilar:

Kalonov K. – O'DJTU, O'zbekiston tarixi va huqu asoslari kafedrasi dotsenti, sot.f.n. (tashqi)
Davronov Z. – "Falsafa va O'DJQNA" kafedrasi professori, sot.f.d.(ichki)

Fanning ishchi o'quv dasturi kafedraning 2014 yil 30 maydagi 19- sonli yig'ilish muhokamasidan o'tkazilgan va fakultet Kengashida ko'rib chiqish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri **I.Masharipov**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Sug'urta" fakulteti Kengashida muhokamadan o'tkazilgan va tavsiya etilgan (2014 yil 14 iyundagi 11 - sonli qarori).

Fakultet dekani **D.Rustamov**

Kelishildi:

O'quv ishlari bo'yicha prorektor **A.Karimov**

KIRISH

1.1. Fanning maqsad va vazifalari:

“Sotsiologiya” fanining asosiy maqsadi – talabalarda jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlarni o’rganish hamda tahlil qilish, sotsiologik tadqiqotlarni gipotezalarini ilgari surish, metodologik turli xil jihatlarini yoritish bo’yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga, O’zbekiston Respublikasida zamonaviy sotsiologik tadqiqotlarning usullaridan ratsional foydalanish va tashkiliy asoslari; sotsiloglarning vazifasi, professionallik darajasi, muammoviy masalalari, tanlab olish mrtodlaridan tog’ri foydalanish va ishonchlilik darajasini o’rganish; Sotsiologiya fanining taraqqiyot bosqichlari, Jamiyat dinamik

tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya, Individlar va guruhlararo ijtimoiy munosabatlar hamda aloqalar, Sohalar sotsiologiyasi, zamonaviy yoshlarning sotsial qiyofasi, avlodlar almashinuvi kechadigan jarayonlar, sotsial muammolarni o'rganishga qaratilgan sifatli tadqiqotlarni yoritish muhim ahamiyat kasb etadi.

Sotsiologiya fan sifatida hozirgi ijtimoiy jarayonlar holatiga to'laqonli javob berish bilangina cheklanmasdan, balki ularning istiqboldagi o'zgarish darajasi xususida bashorat qiladi. Sotsiologiya fani nazariyasi, amaliyoti va tadqiqot usullarini atroflicha o'rganib chiqish zarurati tugiladi.

Sotsiologiya rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari, fanning predmeti va ob'ekti, institutlashgan shakllari, jamoatchilik fikrning tarixi va rivojlanishi haqida nazariy-amaliy bilimlarni o'raganishdan iborat. .

Har bir mavzu yakunida ta'lim texnologiyalari keltirilgan va ularni qo'llash yuzasidan aniq tavsiyalar mazkur fandan ishlab chiqilgan modul tizimida elektron majmuada bayon etilgan.

1.2. Fanni o'zlashtirgan talabaning malakaviy darajasi:

- Sotsiologik tadqiqotlarning turlari, miqdoriy va sifatli tadqiqotlarning natijasi, tadqiqotlarning ilmiy-amaliy ahamiyati;
- Sotsiologik ko'rsatkichlarini baholash mezonlarini konkretlashtirishi, sotsial institutlari, etnodemografik ko'rsatkichlari, sotsiomadaniy hususiyatlari;
- Sotsial munosabatlarni tartibga solinishi, tashqi va ichki tendentsiyalarni prognozlashtirilishi;
- Jamoatchilik fikri bilan bog'liq muammolarni yoritilishi, sotsiologik tahlil usullaridan samarali foydalanilishi, jarayonlarni sotsial mobillik kontekstida qaralishi haqidagi tasavvur va malakaga ega bo'ladi.

1.3. Fannining o'quv rejasidagi fanlar bilan bog'liqligi:

Mazkur fanni o'rganish uchun bakalavr-iqtisodchi davlat ta'lim standartlarida ko'zda tutilgan ijtimoiy-iqtisodiy fanlar bilan bevosita aloqada bo'ladi.

1.4. Fanni o'qitishda qo'llaniladigan yangi ta'lim texnologiyalar va ularning mazmun mohiyati:

Sotsiologiya fanining ma'ruza mashg'ulotlarida ma'lumotlarni ko'rgazmali taqdim etish usullari va vositalari:

"Blits so'rov" – bunday ko'rinishdagi so'rovning asosiy hususiyati, ko'cha-kuyda o'tkaziladigan tadqiqotlar usuli.

Mavjud ma'lumotlarni yangisi bilan bog'lab, yanada chuqurroq o'rganishga imkoniyat yaratadi;

Dolzarb muammolar bo'yicha turli hil qarashlarni o'rganish uchun "4nsti metod" gruppasi asosida tahlil qilish, tegishli xulosalarni chiqarish;

Tizimli mushohada qilish, ma'lumotlarni umumlashtirish va tartibga solish ko'nikmasini shakllantiradi.

“Bumerang” texnologiyasi talabalarga tanqidiy fikrlash, ularda mantiqni shakllantirishga imkoniyat yaratadi, shuningdek ularning xotirasini, fikrlarini, dalilllarini yozma va og’zaki shakllarda bayyon qilish ko’nikmalarini rivojlantiradi.

Ochiq savollar – bunday savollar muomala qilish va o’zaro so’zlashuvni davom etirishga imkon beradi.

Yopiq savollar – bu savollar oldindan “ha” yoki “yoq” turdagi tog’ri va ochiq javoblarni berishni nazarda tutadi.

“Skarabi” texnologiyasidan yakka holda kichik guruhlarga bo’lib, jamoa bo’lib ishlashlarida foydalanish mumkin.

“Bahslashuv” texnologiyasi talabalarning o’quv guruhlarida ularning o’zaro munosabatlarini yaxshilash, bir-birlariga tezlik bilan ko’nikishlari yoki o’zaro bir-birlari bilan raqobatbardosh fikrlar o’rtasida bahslar tashkil etib turish usuli.

“Yozma bahs” (“debat”)lar uslubi. Jamoatchilik fikri bilan bog’liq mavzularda muloqatlar rejalashtirish imkonini berish.

“Konsensus va konfrontatsiya” (kelishuv va ziddiyatlarni) talabalarda tanqidiy va mantiqiy fikrlashuvini murosaga kelish mahoratini shakllantirish.

“Interv’yu usuli” (yuzma yuz suhbat) savollarni to’gri qo’yish, to’gri javob berish, tinglay olish madaniyatini shakllantirish usuli.

“Tushunchalar tahlili” uslubi. Talabalarda mashg’ulotda o’tilgan mavzularni, tayanch tushunchalarni o’zlashtirib olganlik darajalarini aniqlash usuli.

“Keys-stadi” aniq vaziyat, hodisaga asoslangan o’qitish, axborotni umumlashtirish, muammolarni dolzarbligi bo’yicha ketma-ketligini (ierarxasi) usuli.

“Sotsiologiya” fanidan o’tiladigan mavzular va ular bo’yicha mashg’ulot turlariga ajratilgan soatlar hajmining

TAQSIMOTI

Bakalavriatning barcha yo’nalishlari uchun

t/r	Mavzular	Jami soatlar	Ma’ruza	Amaliy mashg’ulot	Mustaqil ta’lim
1	“Sotsiologiya” fani predmeti, ob’ekti, vazifalari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o’rni	6	2	2	2
2	Sotsiologiyaning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari	6	2	2	2
3	Jamiyat dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya	6	2	2	2
4	Shaxs sotsiologiyasi	6	2	2	2
5	Iqtisodiy-moliyaviy jarayonlar sotsiologiyasi	12	4	4	4
6	Deviant va delinkvent xulq-atvor	6	2	2	2
7	Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o’tkazish usullari	6	2	2	2
8	Jamoatchilik fikrini o’rganish sotsiologiyasi	8	2	2	4
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	**56**	**18**	**18**	**20**

“Sotsiologiya” fanidan o’tiladigan mavzular va ular bo’yicha mashg’ulot turlariga ajratilgan soatlar hajmining

TAQSIMOTI

5230200 – “Menejment” va 5230800 – “Soliqlar va soliqqa tortish” ta’lim yo’nalishlari uchun

t/r	Mavzular	Jami soatlar	Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim
1	"Sotsiologiya" fani predmeti, ob'ekti, vazifalari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni	6	2	2	2
2	Sotsiologiyaning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari	6	2	2	2
3	Jamiyat dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya	6	2	2	2
4	Shaxs sotsiologiyasi	6	2	2	2
5	Iqtisodiy-moliyaviy jarayonlar sotsiologiyasi	12	4	4	4
6	Deviant va delinkvent xulq-atvor	6	2	2	2
7	Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish usullari	6	2	2	2
8	Jamoatchilik fikrini o'rganish sotsiologiyasi	8	2	4	2
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	**56**	**18**	**20**	**18**

2. O'QUV MATERIALLARI MAZMUNI
2.1. MA'RUZA MASHG'ULOTLARI

2.1.1. "Sotsiologiya" fani predmeti, ob'ekti, vazifalari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni

Sotsiologiya fanining sohaviy tizimlari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o'rni, uning fanlararo tadqiqotlarni uyg'unlashtiruvchi mavqeining umumiy tasnifi.

"Sotsiologiya" atamasi, predmeti va ob'ekti. Sotsiologiyaning vazifalari. Sotsiologiya jamiyatning dinamik rivojlanishi, uning qonuniyatlari, ijtimoiy xulq-atvor va ijtimoiy munosabatlar haqidagi fan sifatida. Sotsiologiya jamiyatning murakkab ijtimoiy organizm ekanligi haqida.

Sotsiologik tafakkurning muhim jihatlari. Sotsiologiya to'g'risida O.Kont, P.Sorokin, E.Dyurkgeym, M.Veber, T.Parsonslarning ta'riflari. Sotsiologiya fanining mavqei, jamiyatdagi roli va o'rnining nazariy hamda amaliy asoslab berilishi.

Sotsiologiyaning ijtimoiy me'yorlar, ijtimoiy xulq-atvor, jamiyatning dinamik rivojlanishi to'g'risidagi fan ekanligi. Mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni o'rganishda sotsiologiya fanining o'rni.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari**:** *insert jadvali, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A1, A8, Q16, Q18, Q19, Q20, Q21, Q22]

2.1.2. Sotsiologiyaning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari

Movarounnahr hududida yashovchi xalqlarning ijtimoiy jarayonlarga munosabati. Islom dinining jamiyatdagi o'rni va ijtimoiy munosabatlarga ta'siri. Abu Mansur al-Moturudiyning murosaviy muvozanat kontseptsiyasi. Ulug' mutafakkir al-Forobiyning ijtimoiy qarashlari. Abu Ali ibn Sino, Yusuf Xos Xojib, Abu Nasr Forobiy, Amir Temur, Ulug'bek, Alisher Navoiylarning inson erki va tafakkur tarzi to'g'risidagi sotsiologik qarashlari. XIX asrdagi G'arbiy Evropada iqtisodiy jarayonlar, kapitalistik ishlab chiqarish tizimi sotsiologiya fanini vujudga kelishidagi o'rni.

G'arb sotsiologiya maktablari. Sotsiologiyaning fan sifatida vujudga kelish bosqichlari. Frantsuz mutafakkiri O.Kontning sotsiologiyani rivojlantirishdagi xizmatlari. E Dyurkgeym, Gumplovich, M.Veber, G.Spenser, J.Smelzer kabi sotsiologlarning qarashlari. V.Paretoning «Elita» nazariyasi. XIX asr oxirida Sotsiologiya markazining AQShga ko'chishi.

Chikago universitetida dastlabki sotsiologiya fakulteti va kafedrasining vujudga kelishi. XX asr sotsiologiyasi. Neopozivitizm maktablari: empirik, simvolik interaktsionizm, bixeviorizm. T.Parsonsning strukturaviy funktsionalizmi. P.Sorokinning sotsiologik qarashlari. XX asr sotsiologiyasining asosiy nazariy yo'nalishlari. Fenomenologik sotsiologiya.

XX asrning 70-80-yillari sotsiologiyasida realistik yo'nalishlar (U.Autveyn, R.Bxaskar, N.Elmas). Sharq va G'arb sotsiologiyasining farqli tomonlari va o'ziga xosligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A8, Q16, Q18, Q19, Q20, Q21]

2.1.3. Jamiyat dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya

Insonning biopsixosotsial mavjudot ekanligi. Ijtimoiy aloqa va munosabatlar, ularning tuzilmasi, ijtimoy aloqalar sub'ekti, ob'ekti, mexanizmi. Shaxslararo o'zaro ta'sir nazariyalari. Ijtimoiy munosabatlar sotsiologiyasi. Ijtimoiy faoliyatning keng tarqalgan shakllaridan bo'lgan ijtimoiy nizolar, ularning turlari, nizolarni bartaraf qilish yo'llari. Ijtimoiy guruhlarda vujudga keladigan o'zaro ta'sir turlari hamda ularning o'ziga xos xususiyatlari.

Ijtimoiy stratifikatsiya sotsiologiyasi. P.Sorokin stratifikatsiya haqida. Jamiyatni stratifikatsiyaviy tasnif etishdagi fikrlar xilma-xilligi. Ijtimoiy stratalar kontseptsiyasining ilmiy asoslari. Ijtimoiy o'zgaruvchanlik turlari. O'zbekistonda mavjud stratifikatsiyaviy tuzilmalar. Jamiyatdagi ijtimoiy tabaqalarni o'rganishning asosiy tamoyillari. Ziddiyatli holatlar va ijtimoiy echimlar. Ijtimoiy nazorat institutlari. Jamoatchilik nazorati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A3, A7, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.1.4. Shaxs sotsiologiyasi

Shaxs, sotsial guruqlar, jamiyat tushunchalari. Shaxs, guruq, jamiyat sotsiologiyaning markaziy tushunchalari sifatida. Ijtimoiy sub'ekt qamda shaxs, gruppa va jamiyat tushunchalari, ularni o'rganishning falsafiy, ijtimoiy-psixologik va sotsiologik jiqatlari. Farobiyning “Fozil shaqar aqolisi” asarida shaxs va jamiyat munosabatlari. Shaxs va individ. Shaxsni pozitivistlarcha talqin etish. Z.Freydning psixoanalitik nazariyasida jamiyat va shaxs orasidagi konflik, T.Parsons, D.Morenolarning shaxsning roli nazariyasi. Ularning nazariyasida shaxs tushunchasi sotsiogen eqtiyojlar va ma'lum faoliyat yo'nalishlarining yiqindisi (to'plami) sifatida. Shaxs shakllanishining moddiy, ijtimoiy, siyosiy va ma'naviy asoslari. Shaxsni sistemali tushinish. Shaxs strukturasi va tiplari. Shaxs taraqqiyotining qonuniyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A3, A5, A9, A13, A19, Q20, Q22]

2.1.5. Iqtisodiy-moliyaviy jarayonlar sotsiologiyasi

Iqtisodiy jarayonlar sotsiologiyasining predmeti va ob'ekti. Iqtisodiy sotsiologiyaning g'arb davlatlaridagi rivoji. J.Smelzerning iqtisodiy sotsiologiya bo'yicha fikrlari. Amerikalik muhandis F.Teylorning tadqiqotlari va uning “iqtisodiy odam” kontseptsiyasi. Iqtisodiy munosabatlar tizimi va sotsiologiyaning vazifalari. Hozirgi davr iqtisodiyotining ijtimoiylashuvi va XXI asrda uning yanada kuchayib borishi.

Iqtisodiy jarayonlar sotsiologiyasining mohiyati va uning vazifalari. Iqtisodiyot sotsio-madaniy holat sifatida. Moddiy va ma'naviy madaniyat. Ularning o'zaro uzviy bog'liqligi. Iqtisodiy munosabatlar sotsiologiyasida yoshlarda bandlik masalalarining sotsial jihatlari. Zamonaviy migratsion jarayonlarning sotsio madaniy hususiyatlari. Iqtisodiy sotsiologiya sotsiologik bilimning sohalararo yo'nalishini rivojlanish qonuniyatlarini sotsial 9nstitute sifatida o'rganadi.

Shaxs, jamiyat va ijtimoiy boshqaruv sotsiologiyasi. Iqtisod va mehnat sotsiologiyasi. O'zini o'zi boshqaruv sotsiologiyasi hamda uni o'rganishning hozirgi paytdagi ahamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A2, A4, A6, A7, A9, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.1.6. Deviant va delinkvent xulq-atvor

Ijtimoiy me'yor tushunchasi uning mohiyati, ijtimoiy me'yorlar shaxs va ijtimoiy guruh xulq-atvorini muayyan ijtimoiy muhitga moslashtiruvchi qoidalar majmui ekanligi. Ijtimoiy me'yorlarning tasnifi. Ijtimoiy me'yorlarning o'zgaruvchanlik xarakteri. Ijtimoiy me'yorlarga rioya qilish, ulardan chetga chiqish, uning ijobiy va salbiy tomonlari. Ijtimoiy me'yorlardan chetga chiqishda mentalitetning ahamiyati.

Deviant va delinkvent xulq-atvor, ularning namoyon bo'lishi. Deviatsiyaning sabablari. Delinkvent va deviant xulq-atvor, ularning farqlari. Delinkvent xulq-atvor va ularning turlari: jinoyatchilik, ichkilikbozlik, giyohvandlik, terrorizm, narkomaniya, fohishabozlik va boshqalar. Deviant xulq-atvor g'arb sotsiologlarining tadqiqotlarida. Shaxslarda deviant va delinkvent holatlarning namoyon bo'lishiga ta'sir qiluvchi omillar. Konformlik, innovatsiya, ritualizm, retretizm, isyon. Iqtisodiy, demografik omillarning shaxsdagi deviant hulq-atvor shakllanishiga ta'siri. Dunyoda kechayotgan iqtisodiy inqirozlar va yoshlardagi deviantlik xususiyatlari. Shaxs xususiyatlarining shakllanishi va unga ta'sir qiluvchi omillar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A6, A9, A10, Q14, Q15, Q21, Q22]

2.1.7. Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish usullari

Tadqiqot dasturining nazariy asoslari. Tadqiqot dasturi. Muammoviy holat. Sotsial buyurtma. Tadqiqotning maqsadi va vazifalari. Tadqiqotning ob'ekti va predmeti. Tushunchalarga nazariy va empirik izoh berish. Tadqiqotda faraz (gipotezasi). Sotsiologik tadqiqot usullari. Tanlov usuli. Reprezentativlik. Bosh majmua. Ikkilamchi majmua. Hujjatlarni tahlil qilishning an'anaviy usuli. Kontent–tahlil. Kuzatuv usuli. So'rov usuli. Anketalash. Intervyu. Kichik guruhlarning tarkibiy tahlili. Sotsiologik eksperiment va uning murakkabligi. Tanlab olish usullari.

Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish usullari. Konkret sotsiologik tadqiqotlarning turlari. Tadqiqotning asosiy bosqichlari. Dastlabki sinov (pilotaj) tadqiqotlar. Tasniflovchi tadqiqotlar. Tahliliy tadqiqotlar. Bir martalik tadqiqotlar. Bir mavzuda ko'p marta o'tkaziladigan tadqiqotlar. Sotsiologik tadqiqot natijalarini tahlil qilish va umumlashtirish. Ma'lumotlarni tahlil qilishning statistik usullari. Guruhlashtirish usullari. Dispersion tahlil usuli. Faktor tahlil usuli. Latent tahlil usuli. Sotsiologik ma'lumotlarga EHMda ishlov berish. Axborotlarni jamlash, ular asosida monitoring yaratish. Sotsiologik tadqiqotlarning natijalarini tahlil etish va umumlashtirish. Ilmiy hisobotni tayyorlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A2, A4, A6, A7, A9, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.1.8. Jamoatchilik fikrini o'rganish sotsiologiyasi

Jamoatchilik fikri tushunchasi mazmun moqiyati. Jamoatchilik fikri qar qaysi davrda turli darajada bo'lsa qam, tarixiy jarayonlarda sub'ektlar faoliyatiga ta'siri doimo o'rganilishi qamda jamiyat ma'naviy qayotining ajralmas qismi sifatida talqin etilishi. Jamoatchilik fikri jamiyat a'zolari tomonidan e'tirof etilgan qolda, qabul qilinadigan munosabatlar tizimi, ijtimoiy qodisaning shakllanish jarayonlari, faoliyat ko'rsatish shart-sharoitlari, umuminsoniy

vazifalarni qal etishdagi o’rni va aqamiyati. Qarb va Markaziy Osiyo mutafakkirlarining turlicha qarashlari mavjud bo’lib, jamoatchilik fikri, sinfiy, milliy qamda irqiy omllarga tayanmagan qolda, kishilarning talablari va umumjamoaviy manfaatlari.

Jamoatchilik fikri tushunchasini XII asrning 2-yarmida Angliyalik davlat arbobi va yozuvchi Jon Solbser asarlarida uchratishimiz, XIV asrlar oxiriga kelib ommaviy tushunchaga aylanishi XVII va XVIII asrlarda Angliya ijtimoiy qayotida mazkur muammo bo’yicha va siyosiy fikrlar jamoatchilik fikri sifatida talqin etilib, mamlakat parlamentida qabul qilingan qarorlarga nisbatan xalqning qarshi yoki tarafdor kayfiyati, jamoatchilik fikrini o’rganishga qaratilgan jamiyatning turli xil qatlamlarini sotsiologik tadqiqotlar yordamida o’rganish.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A2, A7, A11, Q16, Q17, Q20, Q21, Q22]

2.2. AMALIY MASHG’ULOTLARNI TASHKIL ETISH BO’YICHA KO’RSATMALAR

2.2.1. Sotsiologiya fani predmeti, usul va uslubiyoti, ijtimoiy fanlar tizimidagi o’rni

1. “Sotsiologiya” fani predmeti, ob’ekti va vazifalari.
2. Jamiyatning dinamik rivojlanishi, uning qonuniyatlari.
3. Ijtimoiy xulq-atvor va ijtimoiy munosabatlar haqidagi fan sifatida.
4. Fanining jamiyatdagi roli va o’rnining nazariy hamda amaliy asoslari.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: insert jadvali, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A8, Q16, Q18, Q19, Q20, Q21, Q22]

2.2.2. Sotsiologiya fanining yuzaga kelishi va taraqqiyot bosqichlari

1. Antik dunyo sotsiologiyasi.
2. I Yunon sotsiologiya maktabi (Homer, Milet, Fales, Anaksimandr, Anaksimen, Ksenofan, Pifagor); II Yunon demokratiyasi ravnaqi davri sotsiologiyasi (Geraklit, Parmenid, Zenon, Empedokl, Anaksagor, Levkipp, Demokrit, Protagor, Gorgiy); III Antik dunyo olamining «oltin davri» (Suqrot, Aflotun, Arastu).
3. Sharq mutafakkirlarining ijtimoiy qarashlari. Zardusht jamiyatdagi yaxshilik va yomonlik kuchlari o’rtasidagi kurash haqida. Murosa kontseptsiyasining Mitra timsoli orqali ifodalanishi. Mitraizm oqimi va uning ta’siri. Sharq sotsiologiyasi maktabida Xitoy mutafakkirlarining ijtimoiy qarashlari. Konfutsiyning nazariyasi, jamiyatni boshqarish to’g’risidagi fikrlarini o’rganish.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A8, Q16, Q18, Q19, Q20, Q21]

2.2.3. Jamiyat murakkab dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya

Jamiyat va tizim tushunchalari. Jamiyat va taraqqiyot to’g’risidagi rivojlanish nazariyalari. Jamiyatning dinamik tizim ekanligi, Jamiyatlarning turlari, an’anaviy va zamonaviy jamiyatlar xarakteristikasi, xususiyatlari. Industrial va postindustrial jamiyatlar hamda ularning hozirgi davrda egallagan o’rni. Jamoa va uning jamiat bilan munosabati. Shaxs va jamiyat tushunchalarining munosabatlari. Shaxsning ijtimoiy mavjudod va ijtimoiylashuvi. Ijtimoiy stratifikatsiya sotsiologiyasi. P.Sorokin stratifikatsiya haqida.

Jamiyatni stratifikatsiyaviy tasnif etishdagi fikrlar xilma-xilligi. Ijtimoiy stratifikatsiya – sotsiologiyaning asosiy tushunchalaridan biri sifatida.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A3, A7, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.2.4. Shaxs sotsiologiyasi

Shaxs, sotsial guruqlar, jamiyat tushunchalari. Shaxs, guruq, jamiyat sotsiologiyaning markaziy tushunchalari sifatida. Ijtimoiy sub'ekt qamda shaxs, gruppa va jamiyat tushunchalari, ularni o'rganishning falsafiy, ijtimoiy-psixologik va sotsiologik jihatlari. Z.Freydning psixoanalitik nazariyasida jamiyat va shaxs orasidagi konflik, T.Parsons, D.Morenolarning shaxsning roli nazariyasi. Ularning nazariyasida shaxs tushunchasi sotsiogen eqtiyojlar va ma'lum faoliyat yo'nalishlarining yiqindisi (to'plami) sifatida.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A3, A5, A9, A13, A19, Q20, Q22]

2.2.5. Sohalar sotsiologiyasi. Siyosiy va iqtisodiy sohalar sotsiologiyasi

Iqtisodiyot sotsio-madaniy holat sifatida, moddiy va ma'naviy madaniyat. Ularning o'zaro uzviy bog'liqligi. Iqtisodiy munosabatlar sotsiologiyasida yoshlarda bandlik masalalarining sotsial jihatlari. Zamonaviy migratsion jarayonlarning sotsio-madaniy hususiyatlari. Iqtisodiy sotsiologiya sotsiologik bilimning sohalararo yo'nalishini rivojlanish qonuniyatlarini sotsial 12nstitute sifatida o'rganalishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A2, A4, A6, A7, A9, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.2.6. Deviant va delinkvent xulq-atvor

Deviant va delinkvent xulq-atvor, ularning namoyon bo'lishi. Deviatsiyaning sabablari. Delinkvent va deviant xulq-atvor, ularning farqlari. Delinkvent xulq-atvor va ularning turlari: jinoyatchilik, ichkilikbozlik, giyohvandlik, terrorizm, narkomaniya, fohishabozlik va boshqalar. Deviant xulq-atvor g'arb sotsiologlarining tadqiqotlarida. Shaxslarda deviant va delinkvent holatlarning namoyon bo'lishiga ta'sir qiluvchi omillar. Konformlik, innovatsiya, ritualizm, retretizm, isyon. Iqtisodiy, demografik omillarning shaxsdagi deviant hulq-atvor shakllanishiga ta'siri. Dunyoda kechayotgan iqtisodiy inqirozlar va yoshlardagi deviantlik xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A6, A9, A10, Q14, Q15, Q21, Q22]

2.2.7. Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish usullari

Tadqiqot dasturining nazariy asoslari. Tadqiqot dasturi. Muammoviy holat. Sotsial buyurtma. Tadqiqotning maqsadi va vazifalari. Tadqiqotning ob'ekti va predmeti.

Tushunchalarga nazariy va empirik izoh berish. Tadqiqotda faraz (gipotezasi).

Sotsiologik tadqiqot usullari. Tanlov usuli. Reprezentativlik. Bosh majmua. Ikkilamchi majmua. Hujjatlarni tahlil qilishning an'anaviy usuli. Kontent–tahlil. Kuzatuv

usuli. So’rov usuli. Anketalash. Intervyu. Kichik guruhlarning tarkibiy tahlili. Sotsiologik eksperiment va uning murakkabligi. Tanlab olish usullari.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A2, A4, A6, A7, A9, Q15, Q17, Q21, Q22]

2.2.8. Jamoatchilik fikrini o’rganish sotsiologiyasi

Jamoatchilik fikri tushunchasi mazmun moqiyati. Jamoatchilik fikri qar qaysi davrda turli darajada bo’lsa qam, tarixiy jarayonlarda sub’ektlar faoliyatiga ta’siri doimo o’rganilishi qamda jamiyat ma’naviy qayotining ajralmas qismi sifatida talqin etilishi. Jamoatchilik fikri jamiyat a’zolari tomonidan e’tirof etilgan qolda, qabul qilinadigan munosabatlar tizimi, ijtimoiy qodisaning shakllanish jarayonlari, faoliyat ko’rsatish shart-sharoitlari, umuminsoniy vazifalarni qal etishdagi o’rni va aqamiyati. Qarb va Markaziy Osiyo mutafakkirlarining turlicha qarashlari mavjud bo’lib, jamoatchilik fikri, sinfiy, milliy qamda irqiy omllarga tayanmagan qolda, kishilarning talablari va umumjamoaviy manfaatlari. Tarixiy genezisini yoritish.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.

[A1, A2, A7, A11, Q16, Q17, Q20, Q21, Q22]

3.0. MUSTAQIL TA’LIMNI TASHKIL ETISHNING SHAKLI VA MAZMUNI

Mustaqil ta’lim talabaning bajaradigan ilmiy izlanishi bo‘lib, iqtisodiy tahlil nazariyasini o‘rganishda fanning biror bir mavzusini to‘laroq o‘zlashtiradi va mavzu belgilangan shaklda bajariladi. Mustaqil ishni bajarishdan maqsad, talabaning o‘qishi davomida olgan bilimini mustahkamlash, chuqurlashtirish va umumlashtirishdan iboratdir.

Mustaqil ta’limni tashkil etishning mazmuni: talabalar mustaqil ishlari mavzulari kelgusida bajariladigan kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlari mavzulari bilan uzviylikda bajariladi.

“Sotsiologiya” fani bo‘yicha mustaqil ta’limining mazmuni va hajmi taqsimoti

Fan bo’yicha mazmuni	Mustaqil ta’limga oid bo’lim va mavzulari	Mustaqil ta’limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddatlari

“Sotsiologiya” fani predmeti, ob’ekti, vazifalari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o’rni	“Sotsiologiya” fani predmeti, ob’ekti, vazifalari va ijtimoiy fanlar tizimidagi o’rni	Taqdimot va slaydlar tayyorlash	Amaliy mashg‘ulot davomida
Sotsiologiyaning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari	Sotsiologiyaning vujudga kelishi va taraqqiyot bosqichlari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu jarayonida
Jamiyat dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya	Jamiyat dinamik tizim sifatida. Ijtimoiy stratifikatsiya	Taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg‘ulot davomida
Shaxs sotsiologiyasi	Shaxs sotsiologiyasi	Taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg‘ulot davomida
Iqtisodiy-moliyaviy jarayonlar sotsiologiyasi	Iqtisodiy-moliyaviy jarayonlar sotsiologiyasi	Taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Deviant va delinkvent xulq-atvor	Deviant va delinkvent xulq-atvor	Keys stadi tayyorlash	Mavzu jarayonida
Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o’tkazish usullari	Sotsiologik tadqiqotlarni tashkil etish va o’tkazish usullari	Taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Jamoatchilik fikrini o’rganish sotsiologiyasi	Jamoatchilik fikrini o’rganish sotsiologiyasi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida

3.1. REYTING BAHOLASH TIZIMI

3.2. Reyting nazorati jadvali

Barcha ta’lim yonalishlari uchun

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																					Ballar	Saralash ballari
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18 Ta'til	19 Ta'til	20	Attestatsiya 21-22		
JN	4		4		4		4		4		4		4		4					3	0-35	39	
ON	0-17								0-18													0-35	
(JN+ON)	0-70																					0-70	
YN																					0-30	0-30	0
Jami	0-70																				0-30	0-100	55

Таълим йўналиши: ***5230200 – Менежмент(тармоқлар ва соҳалар бўйича)***

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																						Ballar	Saralash ballari
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18 Ta'til	19 Ta'til	20	21	Attestatsiya 22-24		
JN	3		4		4		4		4		4		4		4					2	2	0-35	39	
ON	0-17								0-18														0-35	
(JN+ON)	0-70																						0-70	
YN																						0-30	0-30	0
Jami	0-70																					0-30	0-100	55

Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi (mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin (18-19 haftalar qishki ta'til davri hisoblanadi).

JN bo'yicha baholash mezonlari

JNda amaliy mashg'ulotlar o'zlashtirilishi bo'yicha yuqoridagi jadvalda keltirilgan semester haftalari kesimida har bir mashg'ulotda talabaning o'zlashtirishiga mos ravishda mezon asosida 0-4 (yoki 0-3) ballgacha jami 0-35 ballgacha jamlanishi belgilangan.

4.2. ON bo'yicha baholash mezonlari

ON ma'ruza mashg'ulotlari materiallari asosida bir semester davomida 2 marta o'tkaziladi. ON bo'yicha talaba jami 0-35 (har birida 0-17 /0-18) ballgacha jamlashi mumkin.

Fanning o'qitilgan mavzulari bo'yicha o'zlashtirish nazorati turli shakllarda o'tkazilishi mumkin. Mazkur fandan ON test sinovi shaklida o'tkazilganda testlar soni va ularga mos ravishdagi mezon 0-17 /0-18 ball kesimida kafedra tomonidan alohida belgilanadi.

4.3. (JN+ON) bo'yicha baholash mezonlari

(JN+ON) 0-70 gacha bo'lgan reyting ballari quyidagi mezonlarga muvofiq umumlashtirilishi belgilangan:

Baholash mezonlari	Reyting ballari		∑ **(JN+ON)**
	JN	ON	
Sotsiologiya fani mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha har	30-35	30-35	60-70

tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg’ulotlarda iqtosodiy sotsiologiyaga oid masalalar bo'yicha xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .			
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg’ulotlarda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	25-29	25-29	50-69
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarli bilimga ega. Amaliy mashg’ulotda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	20(19)-24	20-24	39-49
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarsiz bilimga ega. Amaliy mashg’ulotda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-19	0-19	0-38

4.5. YAN bo’yicha baholash mezonlari

YAN “Yozma ish” yoki “Test sinovi” shaklida (0-30) ballgacha belgilan mezon asosida yoki majmuali shakldа Yozma ish + test sinovi shaklida (6/24) ballik tizim asosida o'tkaziladi. YAN og’zaki shaklda o'tkazilganda 0-30 bo'lgan reyting ballari quyidagi mezonlarga muvofiq belgilangan:

YAN bo’yicha baholash mezonlari	YAN
Sotsiologiya fani mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha har tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg’ulotlarda iqtosodiy sotsiologiyaga oid masalalar bo'yicha xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .	26-30
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg’ulotlarda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	21-25
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarli bilimga ega. Amaliy mashg’ulotda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	17-20
Fan mashg’ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarsiz bilimga ega. Amaliy mashg’ulotda sotsial masalalar bilan bog’liq jarayonlar yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-16

4.2. DASTURNING INFORMATSION-KOMMUNIKATSION VA USLUBIY TA’MINOTI

Tavsiya etilayotgan mavzular bo’yicha ta’limning zamonaviy, xususan, interfaol metodlari, pedagogik va informatsion-kommunikatsion (mediata’lim, amaliy dastur paketlari, taqdimot, elektron-didaktik) texnologiyalari majmuali tarzda qo’llanilishi nazarda tutilgan. Jumladan, kompyuter dasturlari yordamida “Sotsiologiya” fani mashg’ulotlar o’tkazish uchun

talab etiladigan manbalar nazariy-amaliy jihatdan shakllantiriladi va ma'lumotlar olinadi. Shuningdek, EXCEL jadval protsessori kabilardan foydalaniladi.

5. Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti

"Sotsiologiya" fanini o'qitishda multimedia jihozlaridan foydalanib, mavzular bo'yicha ishlab chiqilgan Power Point formatidagi jadvallardan, kompyuterdan, audio va video jihozlardan, dioproektor va kodoskoplardan foydalaniladi. Shuningdek, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar davomida turli xil falsafiy tushunchalar va ularning xarakteristikalarini tavsiflovchi tarqatma materiallar, tahliliy jadvallar, slaydlar hamda ko'rgazmali qurollar qo'llaniladi.

Bundan tashqari quyidagilar ham qo'llaniladi:

- didaktik materiallar tayyorlash;
- delfa metodini qo'llash orqali ko'nikmalar shakllantirish;
- verbal ifodalash;
- "B/B/B" metodi;
- insert metodi;
- kontseptual metod;
- "CASE STUDY (keys)" metodi va boshqalar.

"Sotsiologiya" fanini o'rganishda talabalar dasturiy axborot tizimlari orqali falsafaning dolzarb yangiliklaridan xabardor bo'lishlari va o'qish jarayonida ulardan foydalanishlari mumkin.

5.1.1. Rahbariy adabiyotlar

1. Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura. T. 1. – T.: O'zbekiston, 1996. – 364 b.
2. Karimov I.A. Bizdan ozod va obod Vatan qolsin. T. 2. – T.: O'zbekiston, 1996. – 380 b.
3. Karimov I.A. Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. T. 3. – T.: O'zbekiston, 1996. – 366 b.
4. Karimov I.A. Bunyodkorlik yo'lidan. T. 4. – T.: O'zbekiston, 1996. – 349 b.
5. Karimov I.A. Yangicha fikrlash va ishlash – davr talabi. T. 5. – T.: O'zbekiston, 1997. – 384 b.
6. Karimov I. A. Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo'lida. T. 6. – T.: O'zbekiston, 1998. – 429 b.
7. Karimov I.A. Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. T. 7. – T.: "O'zbekiston", 1999. – 410 b.
8. Karimov I.A. Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot – pirovard maqsadimiz. T. 8. – T.: O'zbekiston, 2000. – 528 b.
9. Karimov I.A. Vatan ravnaqi uchun har birimiz mas'ulmiz. T. 9. – T.: "O'zbekiston", 2001. – 432 b.
10. Karimov I.A. Havfsizlik va tinchlik uchun kurashmoq kerak. T. 10. – T.: "O'zbekiston", 2002. – 432 b.

11. Karimov I.A. Biz tanlagan yo'l – demokratik taraqqiyot va ma'rifiy dunyo bilan hamkorlik yo'li. T. 11. – T.: "O'zbekiston", 2003. – 320 b.
12. Karimov I.A. Tinchlik va havfsizlik o'z kuch-qudratimizga, hamjihatligimiz va qat'iy irodamizga bog'liq. T.12. -T.: "O'zbekiston", 2004. – 400 b.
13. Karimov I.A. O'zbek xalqi hech qachon, hech kimga qaram bo'lmaydi. T.13.-T.: "O'zbekiston", 2005. – 448 b.
14. Karimov I.A. Inson, uning huquq va erkinliklari – oliy qadriyat. T.14.-T.: "O'zbekiston", 2006. – 280 b.
15. Karimov I.A. Jamiyatimizni erkinlashtirish, islohotlarni chuqurlashtirish, ma'naviyatimizni yuksaltirish va xalqimizning hayot darajasini oshirish – barcha ishlarimizning mezoni va maqsadidir. T.15. –Toshkent.: O'zbekiston, 2007. - 318 b.
16. Karimov I.A. Mamlakatni modernizatsiya qilish va iqtisodiyotimizni barqaror rivojlantirish yo'lida. T.16.-Toshkent.: O'zbekiston, 2007. -366 b.
17. Karimov I.A. Vatanimizning bosqichma-bosqich va barqaror rivojlanishini ta'minlash – bizning oliy maqsadimiz. -T.17.-T.: O'zbekiston, 2009. -280 b.
18. Karimov I.A. Jahon inqirozining oqibatlarini yengish, mamlakatimizni modernizatsiya qilish va taraqqiy topgan davlatlar darajasiga ko'tarish sari. – T.: «O'zbekiston», 2010. – T.18. -264 b.
19. Karimov I.A. O'zbekiston Konstitutsiyasi – biz uchun demokratik taraqqiyot yo'lida va fuqarolik jamiyatini barpo etishda mustahkam poydevordir: O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 17 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza / 2009 yil 5 dek./ – Toshkent: O'zbekiston, 2009. – 32 b.
20. Karimov I.A. Asosiy vazifamiz – vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksaltirishdir. – Toshkent: "O'zbekiston", 2010. – 80 b.
21. Karimov I.A. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi va Senatining qo'shma majlisidagi "Mamlakatimizni modernizatsiya qilish va kuchli fuqarolik jamiyati barpo etish – ustuvor maqsadimizdir" mavzusidagi ma'ruzasi // "Xalq so'zi" gazetasi, 2010 yil 28 yanvar, №19 (4934).
22. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning 2010 yil 12 noyabrdagi O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi va Senatining qo'shma majlisidagi "Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish kontseptsiyasi" to'g'risidagi ma'ruzasi // Xalq so'zi 2010 yil 13 noyabr soni.
23. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning 2010 yil 7 dekabrdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 18 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi "Mamlakatimizni modernizatsiya qilish yo'lini izchil davom ettirish-taraqqiyotimizning muhim omilidir" deb nomlangan ma'ruzasi // "Xalq so'zi" gazetasi. 2010 yil 8 dekabr, №236 (5151).
24. Karimov I.A. 2010 yilda Mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2011 yilga mo'ljallangan eng muhim ustuvor yo'nalishlarga bag'ishlangan 2011 yil 21 yanvarda bo'lib o'tgan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining majlisidagi "Barcha reja va dasturlarimiz vatanimiz taraqqiyotini yuksaltirish, xalqimiz farovonligini oshirishga xizmat qiladi" deya nomlangan ma'ruzasi // "O'zbekiston ovozi" gazetasi. 2011 yil 22 yanvar, №10 (31.286)
25. Karimov I.A. "Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va

fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi” –T. Ma’naviyat. 2010. – 25 b.

26. Karimov I.A. “O`zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida” – T, 2011. – 439 b.

27. Karimov I.A. 2012 yilda mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari hamda 2013 yilga mo`ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo`nalishlariga bag`ishlangan Vazirlar Mahkamasining majlisidagi ma`ruzasi. Xalq so`zi 2013 y.

5.1.2. Qo’shimcha adabiyotlar:

28. O’zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning 2013 yil 7 dekabrdagi O’zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 21 yilligiga bag’ishlangan tantanali marosimdagi “Amalga oshirayotgan islohotlarimizni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyati qurish – yorug’ kelajagimizning asosiy omilidir” deb nomlangan ma’ruzasi // O’quv-uslubiy qo’llanma. –T.: O’qituvchi. 2014 yil. 103-b.
29. Umarova R. «Sotsiologiya» O’quv qo’llanma. – T. TMI, 2010. 108-b.
30. Abdullaev Yu. Jahon oliy maktabi: siyosiy tahlil. Toshkent: G’.G’ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 2001. 12 b.
31. Baturina V.V., Gonorskaya A.V., Maksakova L.P. Uzbekistan: NNO i zanyatost naseleniya /Pod red. L.P. Maksakovoy. – Tashkent, 2001. – 101 s.
32. Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi /K. Abduraxmonovning umumiy tahriri ostida. – Toshkent: O'qituvchi, 2001. – 480 b.
33. Umrzoqov B. Mehnat munosabatlari va mentalitet / Mas'ul muharrir Q.Abdurahmonov – T.: O'zbekiston, 2005. – 96 b.
34. O'zbekistonning yillik statistik to'plami. -Toshkent: Nur Poligraf, 2013.- 122b.
35. Maksakova L.P. Migratsiya i rinok truda v stranax Sredney Azii. –Toshkent: Breyd-Stayl. 2002. –S.136.
36. Parmanov F.Ya. Migratsiya jarayonlarini boshqarishda inson omili. Avtoreferat nomz. diss., 2012 yil. 28-bet.
37. Xolova E.X., Parmanov F.Ya., Sufiyeva D.U., Fomicheva S.P. Povisheniye politico-pravovoy kulturi molodyoji kak faktor formirovaniya grajdanskogo obshestva. 2013 yil. 68-bet.
38. Isakdjanov X.S., Xolova E.X., Parmanov F.Ya., Fomicheva S.P., Karabekov S.L., Yashnarbekov A.Ya., Sufiyeva D.U. Obrasheniya grajdan kak pokazatel povisheniya pravosoznaniya I pravovoy kulturi naseleniya: itogi sotsiologicheskogo oprosa. 2013 yil. 94-bet.
39. Elektron ta’lim resurslari:
- www.migracia.com
- www.migracia.com
- www.mintrud.uz
- www.migration.uz
- www.migration.uz
- www.migrocenter.ru
- www.norma-migracia.ru